

1

Van alle momenten in mijn leven dat ik niet trots op mezelf was, staat de ruzie met mijn moeder van vanavond met stip op één. Mijn adem blijft als vanzelf weer halverwege mijn keel steken als ik denk aan wat ik tegen haar heb gezegd, aan hoe ze toen keek en hoe ik waarschijnlijk naar haar gekeken heb.

Schaamte beneemt je de adem, trekt als vanzelf je hoofd naar beneden.

Langdurig blaas ik in mijn handen om mezelf op te warmen. Het puntje van mijn neus voelt als de onderkant van een ijspegel: een koude, scherpe prik. Voor de zoveelste keer kijk ik op de dienstregeling in het bushokje om mezelf ervan te verzekeren dat de volgende bus er elk moment kan aankomen.

Ik stop mijn handen terug in mijn zakken en neem plaats op de enige zitplek in het bushokje: een koude plaat van roestig ijzer. Het is belachelijk dat ik uitgerekend hier besloot uit te stappen, maar een halfuur geleden leek het een goed plan. Deze bushalte zag er uit zoals ik me voelde: eenzaam en verlaten.

‘Weet je zeker dat je hier moet zijn?’ had de buschauffeur gevraagd toen hij voor de halte vaart minderde. Zelfs bij de boerderijen in de verte had geen licht gebrand. Geen mens die hier wat te zoeken had. Ik had mijn sjaal om mijn nek geslagen

en zo stevig mogelijk met mijn hoofd geknikt.

Ja, ik wist het zeker.

En nu zit ik hier.

Geen verkeer.

Geen verwijten.

Geen 'val eens lekker dood neer, of zo!'

Het is alsof iemand het licht van de wereld heeft uitgedaan. De weilanden zijn zwarte vlakten die zich oneindig ver uitstrekken en de lucht is een donkergrijze koepel zonder sterren. Er is niets om naar te kijken, behalve de weerspiegeling van mezelf in de ruit van de abri. Maar daar kijk ik niet graag naar, helemaal vanavond niet. Ik lijk te veel op mijn moeder, met dezelfde opgetrokken schouders, dezelfde lange haren, dezelfde naar binnen gekeerde blik.

'Ga toch weg,' zeg ik haar, tegen mezelf.

En in mijn hoofd klinkt het: drieënveertig.

Op sommige dagen houd ik bij hoeveel woorden ik zeg op een dag. Dat doe ik, omdat ze behoorlijk makkelijk zijn bij te houden. Tijdens het ontbijt heb ik mijn moeder namelijk helemaal niets te vertellen. Op school zeg ik alleen wat als ik een beurt krijg in de klas. 's Avonds praat mijn moeder voor ons tweeën en open ik mijn mond alleen om een hap pasta naar binnen te stoppen. Er zijn dagen dat ik nauwelijks boven de honderd woorden uit kom.

Vandaag gaat de boeken in als historisch laag. Vanaf het moment dat ik wakker werd tot het avondeten heb ik nog geen veertig woorden uitgesproken, waarvan ik er ongeveer driekwart heb gebruikt om mijn moeder net zo'n rotgevoel te geven als dat ze mij gaf.

In de verte verschijnen koplampen. Ik rits mijn jas tot onder mijn kin dicht, bind mijn haren vast in een hoge staart en knijp wat kleur in mijn wangen.

Met twee vingers vis ik het buskaartje uit mijn broekzak. Met een beetje geluk is het nog geldig, ook al is de limiet van een uur reistijd al een paar minuten verstreken. Ik spreek met mezelf af dat ik tot het centrum blijf zitten en vanaf daar ga lopen. Als ik er stevig de pas in zet, ben ik om iets over halftien thuis, ruim op tijd om mijn moeder te zeggen dat ik het nooit zo bedoeld had.

De andere mogelijkheid is dat ik wel mijn woord houd.

Dat ik de trein naar het vliegveld pak en daar het eerste het beste vliegtuig neem naar een onbekende bestemming. Of dat ik ga liften en wel zie waar ik vannacht terechtkom. Dat ik nooit – *echt nóóit, mam! Hoor je me!* – meer terugkom.

Ik zou mijn haren kunnen afknippen, een andere identiteit kunnen aannemen, compleet van de radar kunnen verdwijnen en nooit meer over mijn schouder hoeven kijken.

Maar daar heb je lef voor nodig.

Ruggengraat.

Een permanent opgeheven middelvinger naar de rest van de wereld. En bij mij zijn de laatste twee allebei van elastiek.

Ik ga in het midden van het bushokje staan en schijn met het lampje van mijn telefoon op mijn gezicht zodat de buschauffeur me goed kan zien. Het geluid van de aankomende bus zwelt aan. Wanneer de koplampen zo groot zijn als tennisballen, besef ik dat de bus allang vaart had moeten minderen om nog op tijd te kunnen afremmen. Ik zwaai driftig met mijn armen om zo zichtbaar mogelijk te zijn, maar de bus rijdt keihard aan me voorbij.

‘Hééé!’ schreeuw ik. ‘Héééééé!’

In mijn hoofd tuimelen doembeelden over elkaar heen: een beeld van mezelf terwijl ik opnieuw zit te wachten in het bushokje. Een beeld van mezelf terwijl ik op de tast in het pikke-donker naar de bewoonde wereld struikel. Een beeld van me-

zelf terwijl ik val, mijn been breek, onderkoeld raak en pas de volgende ochtend word gevonden langs de kant van de weg.

Precies voor de flauwe bocht remt de bus met een zwaar gesis af. Ik bedenk me niet en zet het op een lopen, dwars door de modderige grasbende. De bus staat met zijn rechterwielen in de berm geparkeerd, waardoor ik bijna in de sloot beland als ik naar de achterdeur loop. Ik zie meteen dat het geen bus van de gewone lijndienst is. Het is een touringcar, zo'n bus die je naar je vakantiebestemming brengt als je net een paar uur hebt gevlogen. Met mijn platte hand bons ik op de achterdeur en na een korte aarzeling glijdt die open. In plaats van het gangetje door te lopen en een plek te zoeken op de benedenverdieping, neem ik snel de trap naar boven. Ik voel me meteen schuldig over de modderafdrukken die ik op de fletse oranje vloerbedekking achterlaat.

Als ik bijna boven ben, blijf ik staan en begin ik toch te twijfelen. Gaat deze bus wel naar het centrum? Weet ik zeker dat ik straks niet ergens aan de andere kant van de stad beland?

Ik voel hoe mijn keel in een flits wordt dichtgeschroefd als ik mijn mond open, waardoor er alleen maar een zelig gekraak uitkomt. Jaren geleden heeft mijn keel uit het niets een besluit genomen: uit zelfbescherming laat die geen enkel ondoordacht woord ontsnappen in gezelschap.

Voor me draait een magere man in een dun, lichtblauw hemd zich om. Ooit moet hij heel dik zijn geweest, want zijn onderkin hangt als een slap zakje onder zijn gezicht. Met zijn duim klikt hij op een inhalator die hij voor zijn mond houdt. Hij blijft me aankijken terwijl hij alle spieren in zijn gezicht aanspant om adem te halen. 'Wou je iets vragen, pop?' Hij zet de inhalator weer aan zijn mond en zijn gezicht verkramp.

Vlug stop ik mijn buskaartje in mijn zak en schud mijn hoofd.

Ik voel de bus in beweging komen en ik houd me vast aan de leuning van de stoelen terwijl ik een plaatsje achterin zoek. Het is niet erg druk in de bus. Ik loop langs een jongen van ongeveer mijn leeftijd die verstoep in zijn capuchon naar buiten staart. Mijn buik trekt zich samen als mijn ogen net iets te lang op zijn gezicht blijven hangen. *Geen kans*, zegt die samen-trekking. *Loop vooral braaf door*. Rechts van het gangpad zit een jong, witgeblondeerd meisje met een slapende baby naast haar in een Maxi-Cosi. Ze heeft een ingevallen gezicht en een opgeblazen buik alsof ze nog zwanger is. Onder haar joggingbroek draagt ze afgetrapte teenslippers. Ze kijkt stuurs naar buiten alsof daar iets veel interessanter te zien is. Achter haar zit een jongetje dat met grote, donkerbruine ogen schuchter om zich heen kijkt. Hij is jong – acht, hooguit negen jaar – maar te oud voor de lichtblauwe knuffelbeer die hij in zijn handen heeft geklemd. Ik wil naar hem glimlachen, maar hij heeft zijn hoofd al afgewend. Ik neem plaats op een lege tweezits achter hem en trek mijn knieën op tegen de stoel voor me.

Ik duw mijn handen diep in mijn zakken en glijd met mijn vingers langs mijn telefoon, een pakje speelkaarten en een lippenbalsem met kersensmaak. In mijn binnenzak drukt een flesje cola tegen mijn borstkas.

Val anders even lekker dood neer, of zo!

Poef!

De stem van Louise de With dringt zich zonder onaangekondigd op tussen mijn gedachten. Meteen voel ik dat mijn lichaam antistoffen aanmaakt en heb ik zin om heel ver in mijn hoofd weg te kruipen, waar de stem van Louise niet kan komen.

De laatste tijd haat Louise me zo erg dat ze al geïrriteerd begint te zuchten zodra ik de klas in loop. De eerste paar weken van het schooljaar viel het nog mee. Dat is het grote voordeel van zo min mogelijk praten: mensen nemen ook niet meer de

moeite om tegen jou te praten. Als je stil bent, wordt er al gauw gedacht dat je niets te vertellen hebt. De meeste dagen ben ik zo onzichtbaar dat mensen me behandelen als een zwerfkat van wie niemand echt weet hoe die hier is beland. Heel af en toe heeft er iemand medelijden met me en krijg ik een dosis aardigheid waarmee ik niet uit de voeten kan, maar meestal doen ze net alsof ik niet besta.

Tot vandaag dan.

Het was een vrijdag als alle andere tot Louise zich opeens in een volle kantine naar me omdraaide.

‘Weet je?’ zei ze, en heel even klonk het alsof ze echt op het punt stond me iets bijzonders mee te delen. Misprijzend keek ze naar mijn schoenen die nog glommen van de nieuwigheid. Toen ze vooroverboog rook haar adem naar kokos en kauwgom. ‘Er zijn heel veel dingen die niet kloppen bij jou, maar het belangrijkste is toch wel je hart.’ Ze had me met een puntige nagel op mijn borstkas geprikt en had me daarna zo hard geduwd dat ik met een smak op de grond viel.

‘Val anders even lekker dood neer, of zo!’

Een bom had minder impact gehad.

Het was zo’n zinnetje dat meteen explodeerde en iedereen in de kantine bereikte. Het klonk zó lekker dat iedereen het meteen moest herhalen om te proeven hoe het smaakte. *Hoorde je wat ze zei? Val anders even lekker dood neer, of zo! Val eens even lekker dood, Chleo!*

Zelfs tijdens het avondeten bleven de verwensingen binnenkomen. Ik hoefde de whatsappjes niet te openen om te weten wat erin stond. *Hé Chleo! Ben je al dood neergevallen? Hé Chleo! Niet stiekem blijven leven, hè!*

Elk piepje dat een nieuw berichtje aankondigde, boorde een gaatje in mijn dikke huid.

Mijn moeder weet dat ik gepest wordt op school, al zeggen

we liever dat ik ‘mijn draai niet kan vinden’.

Toen de berichtjes overgingen in belletjes, was ze het zat. Ze had haar bord met een ruk voor zich uit geschoven en haar bestek erachteraan gegooid. ‘Je moet ook eens wat meer voor jezelf opkomen!’ had ze gezegd.

Het klonk als: ‘Het is je eigen schuld dat ze je moeten hebben!’
Even zei ik niets.

Mijn keel was niet alleen dichtgeschroefd, ook mijn hoofd en hart weigerden opeens dienst. Ik denk omdat het me zo ontzettend tegenviel dat mijn moeder – uitgerekend mijn eigen moeder – nu ook de handen van me aftrok.

Ik was zo teleurgesteld en verbijsterd en wóédend, vooral woedend, dat ik speciaal voor haar mijn keel schraapte om de blokkade naar mijn mond op te heffen.

En toen zei ik het eerste wat er op dat moment in me opkwam.

Ik druk mijn voorhoofd tegen het koude raam. Aan de hand van de elkaar snel opvolgende lantaarnpalen zie ik dat we de bewoonde wereld naderen. Het donker naast me krijgt langzaam weer grijze contouren. De bus remt af en ik hoor trage voetstappen de trap op sjokken. Boven in het trapgat blijft een jongen in een veel te grote legerjas staan. Ik schat dat hij ergens voor in de twintig is, al heeft hij de beigeleurige huid van een bejaarde die al jaren het daglicht alleen vanachter een raam heeft gezien. Zijn kleren zijn ongewassen en rafelig en op zijn gezicht zitten strepen opgedroogd bloed die lijken op de camouflagestrepen die soldaten onder hun ogen smeren.

Met twee handen klemt hij zich vast aan de leuning.

‘Is-s-s dit-t-t. Is dit de b-b-bus na ut c-c-c-centrum?’ Zijn woorden hebben te veel medeklinkers en in zijn zinnen vallen stiltes waar ze niet horen.

De magere man zuigt aan zijn inhalator en draait zich geër-

gerd om. Pas nu zie ik dat het lichtblauwe hemd dat hij aan heeft een ziekenhuishemd is. Hij hijgt zachtjes als hij voor de tweede keer een poging doet om zijn adem onder controle te krijgen. 'Heb je dat bord voor op de bus niet gezien? Het stond er met zulke koeienletters op. Vervanging lijn 82, centrum.' Hij hoest. 'Ga zitten, man. Straks lazer je nog van die trap af.'

In plaats van beledigd te reageren, buigt de jongen zijn hoofd en zoekt hij strompelend een lege plek op. Zijn rechterbeen sleept hij achter zich aan alsof het niet bij de rest van zijn lichaam hoort. Met gesloten ogen laat hij zich naast mij aan de andere kant van het gangpad in een stoel zakken. Ik weet mijn gezicht met moeite in de plooi te houden als zijn lichaamsgeur – modder, aardappelen, oud braaksel – mijn neus bereikt. Hij slaat zijn armen om zich heen alsof het vleugels zijn. *Cold turkey*, schiet er door me heen. Junks die op zoek zijn naar hun volgende shot lijken nog het meest op een kalkoen die het koud heeft. Ik weet dat het geen zin heeft, voor mij niet en zeker voor hem niet, maar toch voel ik een steek van medelijden. Er is niemand die op de kleuterschool zijn vinger in de lucht steekt en zegt dat hij later graag junk wil worden.

Hij begint ongegeneerd hard te gapen en automatisch doe ik met hem mee. Wanneer mijn kaken weer langzaam op elkaar zakken, voel ik pas hoe moe ik ben. Sommige dagen duren langer dan andere dagen en aan deze lijkt geen einde te komen. Je weerloos voor schut laten zetten en iemand weergaloos voor schut zetten op dezelfde dag kost meer energie dan ik had gedacht. Ik laat mijn benen op de grond zakken en leg mijn hoofd tegen het raam. Met mijn vingertoppen wrijf ik in mijn ogen om de slaap tegen te gaan.

Ik geeuw opnieuw en doe niet eens meer moeite om mijn hand voor mijn mond te slaan. Onder mijn huid prikt mijn bloed van de slaap. Ik kan me niet herinneren dat ik ooit zo

moe ben geweest. Ik knipper een paar keer vlak achter elkaar met mijn ogen om ze open te houden. Naast me is de junkie met jaloersmakende, regelmatige ademhalingen in een diepe slaap gevallen. Ik adem door mijn mond om zo min mogelijk de weeïge lucht die van hem afkomt te ruiken. Het is een benauwde geur, alsof hij net uren achter de uitlaat van de bus heeft gestaan.

Boven de stoelleuning voor me steken twee armpjes als luciferstokjes de lucht in. De knuffelbeer bungelt met een lusje aan het pink van het jongetje. Met veel vertoon hoor ik het jongetje geeuwen en zich uitrekken, voordat het zijn dunne armpjes weer laat zakken en kinderlijke smakgeluidjes maakt. Schuin voor me snurkt de magere man zo hard dat het zakje onder zijn kin mee beweegt.

Ik probeer mijn ogen open te houden, maar tussen mijn wimpers lijken inmiddels lijmdraden te zitten die steeds harder beginnen te trekken. Wanneer mijn ogen heel even dichtzakken, voel ik een weldadige rust over me. Een rilling kruipt van mijn kruin over mijn ruggengraat en doet het tot onder mijn voetzolen tintelen. De leegte in mijn hoofd strekt zich uit naar een groot zwart zonder grenzen en voor het eerst in de geschiedenis van het loslaten, wil ik alles geven om niet meer te hoeven zijn.

Ik ben moe, zo moe.

Ik wil alleen maar heel even slapen. Pak alles van me af. Maar laat me alsjeblieft mijn ogen dicht houden en steeds verder wegzakken.

Pas als ik doorheb dat ik veel te makkelijk toegeef aan het donker, heb ik door dat het mis is.